

Folketingets Kulturdvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

25. juli 2013

Folketingets Kulturdvalg har den 4. juli 2013, efter ønske fra Kim Andersen (V), stillet mig følgende spørgsmål, nr. 161 (Alm. del), som jeg hermed skal besvare.

Spørgsmål:

Ministeren bedes kommentere på artiklen fra netavisen "Lokal/Avisen Skanderborg" af 25. juni 2013 med titlen "Erhvervsmand om fredet ruin: Kan jeg få den på hjul?" samt artiklen fra samme medie og af samme dato med titlen "Ejer vil forære Munkekroen væk med flyttehjælp". I denne sammenhæng bedes ministeren:

- a) redegøre for, om det er muligt – med den fredningsstatus som Munkekroen, Adelgade 49A, 8660 Skanderborg har – at flytte kroen til en anden fysisk lokalitet, hvis kroen i øvrigt bliver genopført der.
Vil der for eksempel kunne gives tilladelse fra Kulturarvestyrelsen til, at kroen flyttes til Vestermølle, Oddervej 80 D, 8660 Skanderborg, hvis Møllelauget bag Vestermølle kan rejse de fornødne midler til en sådan flytning og genopførelse?
- b) oplyse, hvorfor fredningsmyndighederne, som i sin tid har stået for fredningen af Munkekroen, Adelgade 49A, 8660 Skanderborg, ikke har gjort mere for at sikre, at bygningen ikke skulle blive misligholdt i den grad, som nu er tilfældet.
- c) oplyse, om ministeren og eller Kulturarvestyrelsen har forslag til, hvordan problemet med Munkekroen, Adelgade 49A, 8660 Skanderborg kan løses? Kroen ligger midt i en hovedgade, og der nybygges omkring kroen. Arbejder ministeren på nuværende tidspunkt med nogen forslag til, hvad der kan gøres for at forhindre, at kroen falder sammen? Hvad vil ministeren gøre for, at den matrikel, som kroen ligger på, kommer til at indgå i nogle hensigtsmæssige overordnede planer for Adelgade?

Svar:

Jeg har bedt Kulturstyrelsen redegøre for sagen om en eventuel nedrivning eller flytning af "Munkekroen" på Adelgade 49A i Skanderborg. Styrelsen har oplyst følgende:

“Gæstgivergården Jylland, også kaldet Munkekroen, der ligger på adressen Adelgade 49A, er opført i 1700-tallet og er en af Skanderborgs ældste bygninger. Forhuset blev fredet i klasse B i 1919. I 1957 blev sidehuset tillige fredet. Med senere ændringer i bygningsfredningsloven, er både forhus og sidehus nu fredet, så byggearbejder skal godkendes.

Det tidligere gæstgiveri har indtil for få år siden fungeret som restaurant. Bygningen er på grund af en senere hævnning af gadeplanet i Adelgade placeret ca. en halv meter lavere end gadens øvrige huse med en smal stensat “rende” foran facaden til at optage terrænfaldet.

Svend Erik Søberg erhvervede i 2007 anparterne i DanRest ApS, hvis eneste aktiv var ejendommen Adelgade 49A.

Kulturarvsstyrelsen traf i februar 2008 afgørelse om ikke at imødekomme en ansøgning om at ophæve fredningen af Adelgade 49A. I juli 2009 gav Kulturarvsstyrelsen ejeren afslag på en ansøgning om nedrivning af Adelgade 49A, og i december 2011 traf Kulturarvsstyrelsen afgørelse om, at der ikke påhviler staten en overtagelsespligt efter bygningsfredningsloven.

Ejer indbragte sidstnævnte afgørelse for Taksationskommissionen for Århus, som den 17. september 2012 stadfæstede Kulturarvsstyrelsens afgørelse om, at staten ikke skal overtage Munkekroen.

Ejer har indbragt taksationskommissionens afgørelse for Overtaksationskommissionen. Sagens behandling for Overtaksationskommissionen er ikke berammet.

Det fremgår af artiklen “Ejer vil forære Munkekroen væk”, at Svend Erik Søberg længe har følt sig som Sorteper i spillet om Skanderborgs fredede og misligholdte gæstgivergård, som han købte i 2008 i håbet om at få lov til at rive den ned og opføre et butikcenter i området.

Fredningen er tinglyst på ejendommen. Det er Kulturstyrelsens opfattelse, at ingen, der erhverver en fredet bygning, kan have en berettiget forventning om at kunne nedrive den.”

- a) Muligheden for at flytte kroen til en anden fysisk lokalitet

Kulturstyrelsen har oplyst mig følgende om muligheden for at flytte kroen til en anden fysisk lokalitet:

“Spørgsmålet om flytning af en fredet bygning er ikke omtalt i bygningsfredningsloven eller dens forarbejder.

Der er ikke – som nævnt i artiklen “Erhvervsmand om fredet ruin: Kan jeg få den på hjul?” – “masser af eksempler” på fredede bygninger, der er blevet flyttet fra én placering til en anden. Det stedbundne element ved den faste kulturarv er ofte en del af fredningsværdierne. Der er dog enkelte eksempler på bygninger, der er blevet flyttet, mens som alligevel har bevaret deres fredningsstatus.

Spørgsmålet om flytning af en fredet bygning vil altid bero på en vurdering af de nærmere omstændigheder og den konkrete bygnings fredningsværdi.

Spørgsmålet om flytning af Munkekroen har tidligere været forelagt Kulturstyrelsen som i oktober 2012 bl.a. tilkendegav, at styrelsen ikke umiddelbart anså det som en mulighed at flytte den fredede bygning, idet bygningens placering er en del af bygningens fredningsværdi. Den tidligere kro blev netop lokaliseret her, fordi her var hovedvejen gennem Jylland og adgangen til Skanderborg By.

Kulturstyrelsen var samtidig positivt indstillet overfor, at bygningen i forbindelse med en kommende restaurering kan tillades hævet lidt i forhold til det nuværende niveau.

Kulturdvalget spørger konkret, om det er muligt at flytte bygningen til Vestermølle.

I Lokalavisen Skanderborg kan man den 9. juli 2013 læse, at formanden for Vestermøllens Møllelaugudtaler, at Gæstgivergården Jylland ligger, hvor den skal ligge. Formanden foreslår i sit indlæg, at der udarbejdes en realistisk og bæredygtig plan for den fredede bygning med den placering, den har i dag, gerne i et samarbejde mellem kommune, erhvervsliv og Kulturstyrelsen.

Kulturstyrelsen stiller sig gerne til rådighed for en dialog om kroens fremtid.”

Jeg deler Kulturstyrelsens opfattelse af, at en bygningsfredning som udgangspunkt ikke er forenelig med en flytning af bygningen fra sin oprindelige placering. Jeg glæder mig desuden over det lokale engagement i sagen.

- b) Fredningsmyndighedernes indsats for at sikre, at bygningen ikke skulle blive misligholdt

Kulturstyrelsen har oplyst mig følgende om fredningsmyndighedernes indsats for at sikre, at bygningen ikke bliver misligholdt:

“Det følger af bygningsfredningsloven, at en fredet bygning skal holdes i forsvarlig stand af ejeren eller brugeren, herunder tæt på tag og fag.

Bestemmelsen statuerer den grundlæggende forpligtelse for en ejer eller bruger af en fredet bygning til at vedligeholde denne. Enhver, der erhverver en af landets 9.000 fredede bygninger, påtager sig derved ansvaret for bygningens vedligeholdelse.

Ejere af fredede bygninger kan ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomst fradrage faktiske driftsudgifter eller udgifter til istandsættelse af bygningerne. Ejere kan endvidere opnå tilskud til bygningsarbejder fra Kulturstyrelsen, og endelig er en ejer af en fredet bygning, hvorpå der er tinglyst en særlig bevaringsdeklaration, fritaget for grundskyld.

Det er Kulturstyrelsen, der påser overholdelse af bygningsfredningsloven. Bliver Kulturstyrelsen opmærksom på et ulovligt forhold, skal styrelsen søge forholdet lovliggjort. Kulturstyrelsen besigtiger fredede bygninger, når der er en anledning hertil, f.eks. ved ansøgning om bygningsændringer, eller hvis styrelsen af egen drift eller på grund af henvendelse udefra finder det relevant.

Kulturarvsstyrelsen/Kulturstyrelsen har været i løbende dialog med ejeren af Adelgade 49A. Styrelsen har foretaget jævnlige besigtigelser af bygningen, og ejer er flere gange varslet eller meddelt påbud om sikring af bygningen.

Ejer har som nævnt siden 2007 rejst sager om ophævelse af fredningen, om nedrivning, om statslig overtagelse eller flytning af Adelgade 49A

Bygningen var fredet, da ejeren erhvervede den i 2007. Det forhold, at ejeren gennem gentagne ansøgninger har forsøgt at få ophævet fredningen af bygningen eller få tilladelse til nedrivning med henblik på at opføre en etageejendom, ændrer ikke ved ejerens forpligtelse efter bygningsfredningsloven til at holde bygningen i forsvarlig stand.”

c) Forslag til, hvordan problemet med Munkekroen kan løses

Kulturstyrelsen har oplyst mig følgende om mulighederne for at løse problemet med Adelgade 49A:

”Som nævnt påhviler vedligeholdelsesforpligtelsen ejeren, og lovgivningen indeholder en række økonomiske incitamentter til ejere af fredede bygninger til at vedligeholde bygningerne.

Bygningsfredningsloven indeholder også mulighed for Kulturstyrelsen for at påbyde en ejer af en fredet bygning at holde bygningen i forsvarlig stand. Ejeren kan idømmes tvangsbøder, og Kulturstyrelsen kan under visse betingelser iværksætte bygningsarbejder på ejerens bekostning.

Der er imidlertid tale om langvarige og ressourcekrævende processer, og lovens udgangspunkt er, at en ejer af en fredet bygning passer godt på den, og at Kulturstyrelsen forsøger at fremme dette ved en konstruktiv dialog.

For så vidt angår spørgsmålet om de overordnede planer for Adelgade, er det et kommunalt anliggende.“

Jeg har på grundlag af ovenstående bedt Kulturstyrelsen om at tage kontakt til Skanderborg Kommune for i samarbejde med ejeren og kommunen at afsøge, hvordan den fredede bygning kan indgå hensigtsmæssigt i bybilledet.

Marianne Jelved